

Memo Italiaanse populieren
Hoge Morsweg
Leiden

COLOFON

Memo Italiaanse populieren Hoge Morsweg, Leiden

OPDRACHTNEMER	<i>id</i> verde Bomendienst Postbus 177 7300 AD Apeldoorn T 055 5 999 444 E bomendienst@idverde.nl
OPGESTELD DOOR	Bart van Tilburg European Treetechnician
OPDRACHTGEVER	Gemeente Leiden
PROJECTNUMMER KENMERK	728220171 BD220092
VERSIE DATUM	definitief 16 mei 2022

Copyright 2022 *id*verde. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van *id*verde. *id*verde is niet aansprakelijk voor eventuele schade ontstaan bij gebruik van gegevens uit dit rapport.

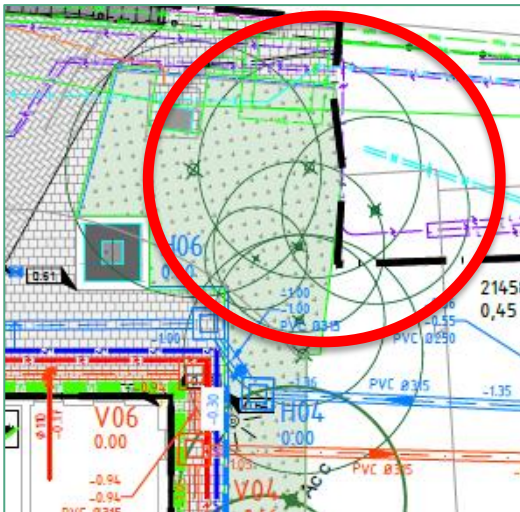
Inleiding

Als aanvulling op de opgestelde Bomen Effect Analyse (BEA), kenmerk BD22010, voor de beoogde ondergrondse infra werken ten behoeve van de nieuwbouw op het perceel tussen de Hoge Morsweg, de Lutulistraat en de Haagse Schouwweg is voorliggende memo opgesteld na diverse overleggen met de gemeente en een aanvullend locatiebezoek.

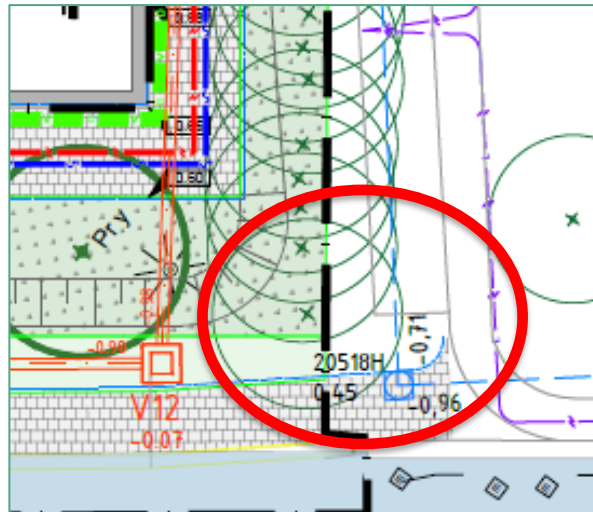
Tijdens de werkzaamheden ten behoeve van en aan het nieuwbouwcomplex zijn diverse schades ontstaan aan de aanwezige Italiaanse populieren, *Populus nigra* 'Italica'. In combinatie met de noodzakelijke, nog uit te voeren werkzaamheden, ten behoeve van de riolering is handhaven van een groot deel van deze bomenrij geen optie.

Deze memo is opgesteld als alternatief op het advies vanuit de BEA, (in relatie tot de reeds uitgevoerde werkzaamheden, voorgenomen noodzakelijke nog uit te voeren werkzaamheden in relatie tot kwalitatief, duurzaam boombehoud), om de gehele houtopstand aan de oostzijde van het projectgebied te verwijderen. De hoofdvraag van deze memo is: *Welke bomen zijn weliswaar niet-duurzaam maar wel veilig te behouden en wat zijn de consequenties van dit eventuele behoud?*

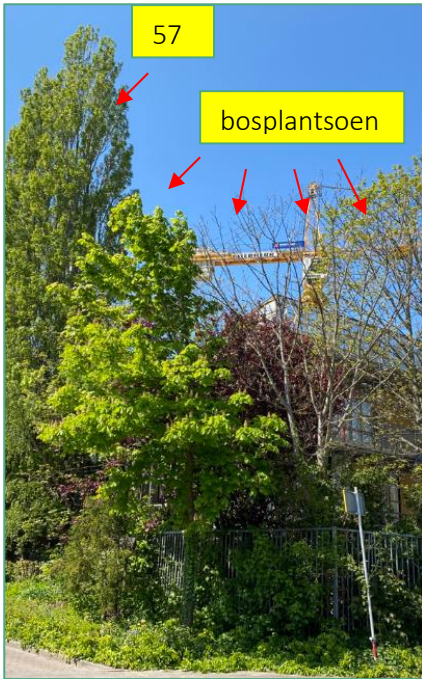
Afbeelding 1-1 en afbeelding 1-2 zijn uitsneden uit aangeleverd document *TP-BI2510-100-TE-BO-3201-0.2*. Hierop is te zien dat aan noordzijde 5 bomen (niet allen populieren) en aan de zuidzijde bij 3 bomen (niet allen populieren) geen open ontgraving ten aanzien van de ondergrondse infra beoogd is. Vanuit dat uitgangspunt zijn er geen verdere bedreigingen door aantasting van de beworteling(sruimte).

Afbeelding 1; uitsnede noordzijde bomenrij

Afbeelding 2; uitsnede zuidzijde bomenrij

Afbeelding 3; Situatie noordzijde

Afbeelding 4; Situatie noordzijde

Afbeelding 5; Situatie zuidzijde

Afbeelding 6; Situatie noordzijde

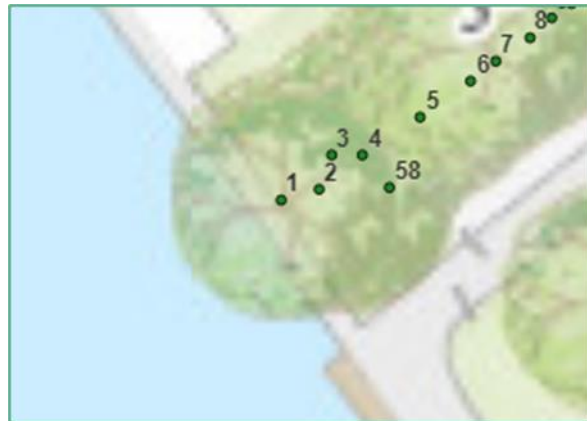
Overige voorgenomen werkzaamheden

noordzijde

Aan de noordzijde vinden er enkel groen-herinrichtingswerkzaamheden plaats ter hoogte van de bomen/ houtopstand. Indien deze zorgvuldig worden uitgevoerd zullen deze het duurzaam voortbestaan van de betreffende bomen niet negatief beïnvloeden.

Zuidzijde

Aan de zuidzijde staat een vervanging van de beschoeiing van de Oude Rijn door een nieuwe damwand gepland. De bomen het dichtst op de beschoeiing staan zeer kort op de beschoeiing, **afbeelding 7**. Het is nagenoeg niet mogelijk om de bestaande damwand te verwijderen zonder de beworteling van deze bomen te beschadigen. Door het wegvallen van de steun door de huidige beschoeiing is acute instabiliteit een zeer aannemelijk risico tijdens de werkzaamheden.

Boomnummer	Boomsoort
1	<i>Salix alba</i>
2	<i>Populus nigra</i> 'Italica'
3	<i>Salix alba</i>
4	<i>Populus nigra</i> 'Italica'
58	<i>Populus nigra</i> 'Italica'

Afbeelding 7; standplaats nabij damwand

Gevolgen beschouwde bomen

Populierenrij

De Italiaanse populieren hebben een dermate kleine onderlinge plantafstand dat deze rij min of meer 1 kroon heeft; de bomen hebben niet de groei-ruimte gekregen om een kroon te ontwikkelen om hun habitus te ontwikkelen. Deze bomen zijn dan ook redelijkerwijs niet als individuele boom te beschouwen. De bomen ondervinden steun, stevigheid en luwte van de bomen uit dezelfde rij. De overige boomsoorten, met name de wilgen aan de zuidzijde, dienen als onderdeel van de populierenrij te worden beschouwd. Het verwijderen van de bomen waar de ontgravingswerkzaamheden gaan plaatsvinden resulteert in 2 boomgroepjes (noord en zuid) met een enkelzijdige kroon.

Noordzijde

De boomgroep aan de noordzijde bestaat uit Italiaanse populieren en boomvormers in het bosplantsoen. De boomvormers hebben nooit onderhoud gekregen als solitaire boom en hebben hierdoor geen duurzame kroonopbouw. Hiermee wordt bedoeld dat de boomvormers (zware) gesteltakken hebben met foutieve takaanhechtingen, welke met reguliere snoeimaatregelen niet meer zijn weg te nemen. De Italiaanse populieren hebben geen kroonopbouw van een solitaire boom; dit is niet zo zeer een boomtechnisch probleem maar wordt in de regel als visueel onaantrekkelijk ervaren. Dit komt met name door een eenzijdige kroonvorm doordat de buurboom wegvalt waarmee de totale kroon werd gevormd.

Het realiseren van nieuwe groeiplaatsen en het aanplanten van nieuwe aanplant kan niet direct ter hoogte van de te verwijderen bomen. Er dient een ondergrondse bufferzone van minimaal 3 boomstobben te worden gehanteerd naast de beschouwde bomen. Dit om fatale wortelschade aan de te handhaven bomen te voorkomen.

Zuidzijde

De wilgen en Italiaanse populieren aan de zuidzijde hebben naast bovengenoemde visuele gevolgen door het wegvallen van de buurbomen het risico op instabiliteit tijdens het verwijderen van de huidige beschoeiing. Het is niet ondenkbaar dat snoeiwerkzaamheden noodzakelijk zijn om werkruimte te creëren ten behoeve van de beschoeiingswerkzaamheden.

De huidige verschijningsvorm en boomsoorten maken het niet reëel om een aangepaste werkwijze en maatregelen ter voorkoming van instabiliteit te vereisen tijdens de vervanging van de beschoeiing. Deze extra kosten staan redelijkerwijs niet in verhouding met deze houtopstand.

Het advies is om de gehele bomenrij/houtopstand aan de oostzijde van het nieuwbouwcomplex te verwijderen.

Consequenties behoud delen bomenrij

Op verzoek zijn de aandachtspunten c.q. consequenties inzichtelijk gemaakt indien er voor behoud van delen van de bomenrij wordt gekozen.

Consequenties te handhaven bomen

Betreffende de overblijvende bomen dient er rekening mee te worden gehouden dat het enkele decennia duurt voordat de bomen de kale delen van de kroon hebben gecompenseerd dat ontstaat door het wegvallen van de nevenstaande bomen. Dit is met name een visueel aspect; de boom wordt als visueel onaantrekkelijk ervaren, boomtechnisch heeft dit nauwelijks gevolgen.

De bomen hebben geen begeleidingssnoei gehad als solitaire boom; zij zijn als plantsoen boom onderhouden. Hierdoor hebben zij geen duurzame kroonopbouw en zitten er takken in de kroon welke als probleemtak worden geclassificeerd. Het wegnemen van deze takken is een verzwaarde snoeiingreep en resulteert in grote snoeiwonden welke een invalspoort kunnen vormen voor parasitaire aantasters en op termijn een verhoogd risico vormen in de vorm van tak- en stambreukgevaar door inrotting van deze snoeiwonden.

Tijdelijke conditieterugval is te verwachten door veranderde windbelasting en zonlicht, wat resulteert in extra verdamping. Dit is enigszins te compenseren door de bomen enkele jaren op nemen in de zogenoemde nazorg. Dit houdt in monitoring gedurende het groeiseizoen en indien noodzakelijk acteren met watergift en eventuele bemesting.

Consequenties nieuwe aanplant

Doordat er een bufferzone gehanteerd dient te worden waarin geen grondroerende werkzaamheden worden uitgevoerd, ter voorkoming van wortelschade van de te handhaven bomen, kan niet de gehele strook worden aangewend voor herplant. Dit zal in de eerste jaren na aanplant ervaren worden als een 'rommelige' zone tussen de bestaande bomen en de nieuwe inrichting. Er dient rekening te worden gehouden dat de aanwezigheid van de te handhaven bomen het aanslaan en de vorming van duurzame, recht opgaande bomen belemmeren door concurrentie.

Consequenties bij het vervangen van de beschoeiing

De kosten voor het vervangen van de beschoeiing zullen aanzienlijk toenemen door de aangepaste werkwijze en in te zetten materieel en te nemen maatregelen tegen instabiliteit tijdens de werkzaamheden.

De 3 meest zuidelijke bomen zullen als voorzorg getuit moeten worden ter voorkoming van scheefzakking door het wegvallen van de steunfunctie van de huidige beschoeiing. Deze bomen mogen niet worden verankerd aan andere bomen, een maatwerk oplossing is noodzakelijk.

Het gevaar voor holle ruimten achter de damwand tijdens de vervangingswerkzaamheden is groot. Door de aanwezigheid van boomwortels zijn deze holle ruimten niet op verantwoorde wijze te vullen zonder de beworteling te schaden. De bomen kunnen ondanks zorgvuldig handelen tijdens de vervanging van de beschoeiing op termijn scheefzakken door de holle ruimten.

Het beluchten en bemesten van de groeiplaats na de vervanging kan noodzakelijk zijn om de ontstane verdichting op te heffen.